

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА

ПОДСЕТНИК ЗА ЛАКШУ ПРИМЕНУ
ЗАКОНА О ЗАШТИТИ СТАНОВНИШТВА ОД ИЗЛОЖЕНОСТИ ДУВАНСКОМ
ДИМУ У ЗАТВОРЕНОМ РАДНОМ ПРОСТОРУ

Закон о заштити становништва од изложености дуванском диму („Службени гласник РС”, бр. 30/10 – у даљем тексту Закон) прописује да је пушење забрањено у **сваком затвореном радном и јавном простору** (члан 3), као и у сваком простору који је са њима повезан и који им припада, као што су ходници, лифтови, степеништа, предворја, заједничке просторије, тоалети, чекаонице, кантине, помоћне просторије, магацини, гараже, службена возила итд. (члан 2).

Забрана пушења важи и за угоститељске објекте који се налазе у оквиру тог радног простора, на пример за ресторан друштвене исхране, кантину, кафетерију и слично (члан 7, 31).

У радном и јавном простору не сме бити пепељара (треба их уклонити из свих просторија и простора) нити опушача и дувански дим се не сме осетити.

- **Изузетно**, послодавац може у затвореном радном простору да одреди посебну просторију искључиво за пушење, која је намењена запосленим лицима и корисницима тог простора (члан 3).
- Изузетак се **НЕ ОДНОСИ** на затворени радни простор у коме се обавља делатност:
 - државне управе и локалне самоуправе,
 - здравствене заштите,
 - васпитања и образовања, друштвене бриге о деци,
 - социјалне заштите,
 - културе, спорта и рекреације,
 - производње, контроле и промета лекова,
 - производње, смештаја и промета животињских намирница,
 - друштвене исхране,
 - у медијима и у простору у коме се обавља снимање и
 - на састанцима и јавним окупљањима грађана.

Просторија одређена за пушење служи искључиво за пушење и мора испуњавати следеће услове (члан 6, став 3 – 7):

- да је на спољним вратима истакнут натпис да је то просторија у којој је пушење дозвољено, као и број лица који истовремено могу боравити у тој просторији у зависности од капацитета вентилационог система,
- да је потпуно затворена просторија с клизним вратима која се самостално затварају,
- да је опремљена вентилационим системом који је физички одвојен од другог вентилационог система, тако да ваздух загађен дуванским димом не може прећи у друге затворене просторије,

- да се ваздух из вентилационог система изводи напоље, у отворен простор, а не сме се рециклирати и
- да се у случају квара на вентилационог система истакне на вратима ознака: „Забрањено пушење због квара на вентилационог систему“.

Важно је напоменути да је **пушење у свим другим просторијама забрањено**, односно да је забрањено у радним просторијама у којима бораве и раде запослени у тим предузећима, установама, трговинско-услужним објектима и др.

Контрола забране пушења

Контролу забране пушења спроводи **одговорно лице** (члан 12), а то је лице које руководи радом, односно обављањем делатности - директор предузећа, установе и трговинско-услугне делатности у државном или приватном власништву.

Одговорно лице дужно је да:

- контролише забрану пушења и спроводи мере забране пушења (члан 12);
- на свим улазним вратима сваког затвореног радног и јавног простора истакне знак забране пушења (члан 11);
- на једном или више видних места у простору у коме је забрањено пушење истакне своје име, односно име лица које је задужило да у његово име контролише забрану пушења, сподацима где се то лице налази и телефонским бројем на који се може пријавити пушење (члан 13) и
- обезбеди услове које треба да испуњава просторија одређена за пушење.

Одговорно лице одговорно је ако се у простору у коме је пушење забрањено затекне лице које пуши (члан 14).

Одговорно лице може писмено да задужи једно или више запослених лица да у његово име контролишу забрану пушења – то је **лице задужено за контролу забране пушења**. У предузећима, установама и трговинско-услужној делатности у којима се обавља сменски рад, одговорно лице дужно је да писмено задужи једно или више запослених лица да контролишу забрану пушења у свакој смени (на пример дежурног пословођу, продавца и слично).

Лице задужено за контролу забране пушења дужно је да (члан 14):

- надгледа и контролише забрану пушења;
- усмено наложи прекршиоцу забране пушења да престане с пушењем у простору за који је то лице задужено, као и да предузме мере да се из тог простора удаљи лице које и после усменог налога не престане са пушењем;
 - **изузетак:** лице задужено за контролу забране пушења није дужно да предузме мере да се из простора у коме је пушење забрањено удаљи лице које и после усменог налога не престане с пушењем ако би се тиме ускратило остваривање законом утврђених права тог лица (за запослене обављање радних дужности);
- против лица запосленог у предузећу, установи или трговинско-услужној делатности које је прекршило забрану пушења покрене, односно предложи покретање поступка за утврђивање повреде радне дисциплине у складу са законом или актом установе или предузећа и
- да одмах сачини извештај о повреди забране пушења и достави га одговорном лицу. Наведени извештаји чувају се најмање 12 месеци.

Одговорно лице може, као лице задужено за контролу забране пушења, да одреди лице задужено за безбедност и здравље на раду.

Ради спровођења забране пушења потребно је да свако предузеће, установа или трговинско-услужна радња уради следеће:

- допуни **општи акт** којим се уређује систематизација радних места,
- допуни **уговор о раду пословима одговорног лица и**
- да **допуни општа акта** одредбама које ће регулисати начин спровођења забране пушења и којима ће бити прописано поштовање забране пушења као елемента радне дисциплине, док ће кршење забране пушења представљати **повреду радне дисциплине**.

Све запослене потребно је детаљно упознати са променама у нормативним актима .

Надзор над спровођењем овог закона

Надзор над спровођењем овог закона спроводи санитарна инспекција, инспекција рада и тржишна инспекција (члан 21). У вршењу инспекцијског надзора инспектор је овлашћен да (члан 23):

- прегледа простор у коме је забрањено пушење и прикупља потребне доказе мерењем и другим методама у складу с прописима донетим за спровођење овог закона,
- саслуша и узме изјаве од лица које је пушењем нарушило забрану, као и од одговорног лица, односно лица задуженог за контролу забране пушења,
- изрекне и наплати новчану казну на лицу места,
- против лица које је нарушило забрану пушења и против одговорног лица поднесе захтев за покретање прекршајног поступка без одлагања,
- изврши увид у извештаје о кршењу забране пушења и
- сачини записник о извршеном прегледу и предузетим радњама који се доставља субјекту над којим је извршен надзор (члан 24).

Казнене одредбе

Казниће се:

- предузеће, установа или трговинско-услужни објекти (правно лице) новчаном казном од **500.000 до 1.000.000 динара** и
- директор предузећа, установе и трговинско-услужне радње (одговорно лице у правном лицу) новчаном казном од **30.000 до 50.000 динара** уколико се:
 1. **не** спроведе забрана пушења у затвореном простору у коме је пушење забрањено;
 2. **не** истакне на видном месту знак забране пушења (или знак да је пушење дозвољено за простор који је изузет од забране);
 3. **не истакне на видном месту** име одговорног лица, односно лица за контролу забране пушења са подацима о месту где се то лице налази и бројем телефона на који се може пријавити пушење и то за сваку смену,
 4. **не** сачини извештај о повреди забране пушења и извештај **не** чува најмање 12 месеци.

Казниће се и:

- 1) Лице које пуши у затвореном простору у коме је пушење забрањено новчаном казном од **5.000 динара**.

Здрави без дуванског дима: основне чињенице

Чињеница бр. 1

Дувански дим садржи више од 4000 хемикалија, од чега преко 50 изазива рак, а никотин зависност.

Чињеница бр. 2

У собама пуним дуванског дима, нивои загађења могу и до 50 пута да надмаше нивое загађења у тунелу закрченом возилима.

Чињеница бр. 3

Многи отрови из дуванског дима су невидљиви, у виду гасова без мириса који не могу да се отклоне вентилацијом нити филтрирањем ваздуха.

Чињеница бр. 4

Не постоји безбедан ниво излагања дуванском диму.

Чињеница бр. 5

Скоро половина одраслих становника Србије (45%) изложена је дуванском диму на послу, а у земљама Европске уније 19%.

Чињеница бр. 6

Дувански дим из окружења изазива болести са фаталним исходом: повећава ризик добијања рака плућа за 20-30%, срчаних обољења за 25-35% и можданог удара за 25%.

Чињеница бр. 7

У свету сваке године 200.000 радника умре због изложености дуванском диму на радном месту.

Чињеница бр. 8

Сваке године у свету државе изгубе до 3,6% друштвеног производа због употребе дувана.

Чињеница бр. 9

Пушење на раду има неповољне економске ефекте: смањује продуктивност рада (честе пушачке паузе, чешће боловање и чешћа инвалидност пушача), повећава трошкове чишћења, чешћи су пожари и експлозије итд.

Чињеница бр. 10

Подела простора на пушачки и непушачки део не пружа довољну заштиту.

Чињеница бр. 11

Само потпуна забрана пушења на радним и јавним местима пружа заштиту од дуванског дима.

Чињеница бр. 12

Радна места без дуванског дима смањују број пушача за 4%, а пушачи који наставе да пуше попуше дневно у просеку 3 цигарете мање.

Чињеница бр. 13

Истраживање у Србији показује да 3/4 одраслих грађана подржава забрану пушења на свим радним и јавним местима.

Чињеница бр. 14

Грађани се придржавају закона о забрани пушења. На пример, у Италији закон се поштује у 98,5%, а у Њујорку и Новом Зеланду у 97% случајева.

Чињеница бр. 15

Све је више доказа да потпуна забрана пушења доводи до смањеног пријема у болницу услед акутног инфаркта миокарда за 10%- 20%.